

„HATE SPEECH“ JAKO SOUČÁST POLITICKÉ KOMUNIKACE ČESKÉ SPOLEČNOSTI

JAN KŘEČEK (CEMES UK FSV)

Studie vznikla v rámci výzkumného záměru UK FSV: MSM0021620841

Rozvoj české společnosti v EU: výzvy a rizika.

Výraz „hate speech“ je natolik frekventovaným v americké a západoevropské komunikační praxi, a to jak v obecném, tak ve specializovaných (zejména právnických) diskurzích, že jeho výskyt a zdomácnění v českém prostředí je jen otázkou času.

V českém překladu se – nejčastěji jako „*projev nesnášenlivosti*“ či „*nenávistný slovní útok*“ – začíná vyskytovat jak v textech právní vědy, tak agendě nevládních organizací, zabývajících se ochranou lidských práv – samozřejmě v přímé úměře k tomu, jak neregulované prostředí nových médií a zejména internetu umožňuje nejrůznějším jednotlivcům a kolektivním politickým aktérům dopouštět se takřka neomezeně těch projevů, které bývají jako „hate speeches“ označovány. I proto by nebylo od věci, aby se tímto fenoménem začala zabývat i česká mediální studia.

Následující text by proto měl být jakýmsi drobným vstupním, přehledovým příspěvkem na téma „hate speech“, jak nás k tomu vyzvalo editorské zadání. Přesto si po strukturovaném základním „úvodu do problematiky“, v druhé části příspěvku, na místě tradičně vyhrazeném pro konkrétní příklad diskutovaného tématu, troufneme na příklad spíše „specificky český“ než typický.

Sociální teorie médií, normativní očekávání

Úvahy o existenci, identifikování a obraně proti „hate speeches“ umístíme do širokého pole normativních teorií médií, tedy do oblasti, v níž mediální studia identifikují, třídí a popisují široké škály různých typů jednání médií, které (moderní, liberální, pluralitní) společnosti od svých médií požadují. Tato normativní očekávání vycházejí z přesvědčení, že média mají nějakou „moc“, fungují jako společenské instituce, mají proto společenské funkce a ty by měla plnit zodpovědně.

Normativní požadavky nabývají nejrůznějších podob, od komplexních a stěží měřitelných ideálů (viz požadavek tzv. „objektivit“ jako zřejmě nejčastěji uváděného příkladu normativního uvažování o médiích), až po zcela konkrétní (např. odpor vůči zobrazování některých jednání). Zřejmé je, že tyto požadavky se uplatňují s různou mírou tvrdosti a vymahatelnosti – od nezávazných projevů petiční komunikace přes zhmotnění normativních požadavků do různých mediálních samoregulačních prostředků (např. kodexy) až

po jejich zanesení do právních předpisů (vč. odpovídajících trestů). Jakkoli jde vždy o dialektický vztah, někdy se rozlišuje mezi normativními požadavky a jejich kodifikacemi pozitivními a negativními – příkladem pro první případ může být až vznik veřejnoprávních médií zřízených ze zákona, který přesně vymezuje pravidla jejich ideálního fungování. Jako příklad negativního přístupu pak mohou sloužit některé právní normy, které médiím některé typy jednání či mediování některých obsahů explicitně zakazují – často s ohledem na zájmy některých publik, obsahem potenciálně ohrožitelných.

Přijmeme-li toto členění, pak i s ním lze nakládat „normativně“. Vzrůstající množinu „pozitivních“ normativních očekávání lze tak chápat jako žádoucí – nejrůznější apely na média, na kvalitu jejich obsahů, na šíři nastolované agendy, na množství reprezentovaných aktérů, to vše svědčí o aktivitě mediálních publik, o tom, že veřejná (politická) komunikace je oboustranná a média se alespoň teoreticky blíží tomu, co bychom rádi nazývali veřejnou sférou. Naopak narůstající počet nejrůznějších podzákonných a zákonných norem vymezujících rámce pro fungování médií „negativně“ intuitivně chápeme jako nežádoucí, jako zákazy omezující svobodu slova (projevu, tisku, médií). Situace je však složitější.

Právní aspekty

Specifické postavení médií v moderních společnostech s sebou nese řadu právních norem, které jejich fungování regulují a zdánlivě se dostávají do rozporu s právy chápány jako základní, fundamentální. Akcentujeme-li např. ekonomické aspekty fungování médií, pak zákonná omezení, která se vztahují na křížení vlastnictví mediálních organizací, zdánlivě stojí proti „nezadatelnému právu“ na hromadění soukromého vlastnictví včetně výrobních prostředků, jimiž mediální instituce pro své vlastníky bezesporu jsou. Obdobný právní konflikt nastává i v našem případě – v případě „hate speeches“ jde o konflikt **práva na svobodný projev a práva nebýt diskriminován**, dvou základních lidských práv v demokratických společnostech. „*Jakkoliv se s ohledem na výše uvedené může zdát, že právo na svobodu projevu a zákaz diskriminace směřují v politické rovině ke stejnému cíli, tedy k otevřeně pluralitní demokra-*

cii, neznamená to, že i tato dvě práva nemohou být v přímém konfliktu. Naopak situace, kdy určitý partikulární zájem jednotlivce je v přímém rozporu s hodnotami, které chrání právo, nejsou žádnou výjimkou... Spolu s novými projevy extrémismu se stále znovu musí řešit otázka, do jaké míry může demokracie tolerovat zneužívání práva na svobodu, aniž by došlo ke zničení jí samé. Dosud se s využitím historické zkušenosti zdá, že vyhraněně liberální koncept, ve kterém by se absolutní svoboda (projevu) sama vypořádala s projevy extrémismu, rasismu apod., není reálný. Spoléhá totiž na ideální společnost, která se nezabývá ničím jiným než obranou svých práv a svobod. Za tímto účelem jsou v právu zakotveny podmínky, kdy v krajním případě může stát svobodu projevu omezit ve prospěch jiného, právem rovněž chráněného zájmu.“ (JÄGER – MOLEK 2007:18,21)

Vyústěním takové „sebeobrany“ jsou pak normativní požadavky ve své nejtvrděší formě. V českém právním prostředí to jsou některé trestné činy, zakotvené v trestním zákoně (140/1961 Sb.), zejména pak § 198 (hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení), § 198a (46 podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod) a §§ 260–261 a citovaného zákona, tedy podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka. Naplňování skutkové podstaty těchto trestných činů na sebe často bere právě podobu nenávistných útoků, hate speeches.

Bylo by však omylem domnívat se, že pouze na rozbořem těchto dekontextualizovaných textových projevů lze jednoznačně usuzovat na (ne)porušení zákona – vždy záleží na situaci, podavateli, příjemci, subjektu, kontextu atd.

Hate speech

„Ačkoliv se pojem „hate speech“ nevyskytuje v žádné mezinárodněprávní úmluvě, konstatují autoři námi citované publikace Svoboda projevu: Demokracie, rovnost a svoboda slova, „*právní věda jej často užívá jako zkratku pro projev, jehož cílem je urazit, ponížit, či vyvolat diskriminaci, nenávisť nebo násilí proti jednotlivci nebo skupině osob, právě na základě jejich osobních charakteristik, typicky pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině apod.*“ (JÄGER – MOLEK 2007:22)

Klíčovým momentem, od kterého se posuzování projevu jako možné „hate speech“ odvíjí, je jeho objekt – tím bývají ve většině případů **menšiny**. „Pozitivní“ normativní uvažování o menšinách kriticky poměřuje jejich zastoupení např. v mediálních institucích či přímo mediálních obsazích a požaduje pak zastoupení a reprezentaci, odpovídající alespoň rámcově podílu menšiny v celé populaci. Přes úvahy o stereotypním zobrazování menšin a jejich marginalizaci pak mediální teorie dospívá k „negativnímu“ normativnímu vymezení, které některé explicitní projevy vůči menšinám chápe jako nežádoucí. Požadavek zákazu těchto projevů naráží pak na ideál svobody projevu a proto vždy běží v režimu „balancování“ (COLIVER – BOYLE – D’SOUZA 1992).

Již jsme konstatovali, že Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod musí být vykládána jako celek, neboť lidská práva tvoří integrovaný systém na ochranu

lidské důstojnosti. A naopak – trvání na jednom (neomezené svobodě projevu) a zřetelné popírání druhého práva (neomezené svobodě diskriminovat) může být projevem protidemokratického extremismu, jak dokazují případy nejruznějších demonstrací za „svobodu slova“, které v poslední době pořádají neonacistické organizace.

V úvodním vyvážení celého modelu bilancování se (zvláště z historických důvodů) liší evropský model (s jeho větším důrazem na společenskou odpovědnost médií) a model americký (tradičně více libertariánský, někteří autoři hovoří až o „absolutismu“ prvního ústavního dodatku. (Viz DOWNING 1999.)

„*Tenká linie mezi projevem, který sice útočí na určitou osobu či skupinu obyvatel, ale stále ještě spadá jako hodnotící soud pod ochranu svobody projevu, a projevem, který pro svoji agresivitu a realističnost již pozbývá této ochrany, se v judikatuře ústavních soudů i Evropského soudu pro lidská práva rýsuje postupně. Jde o to, že soudy musí složitě posuzovat celkový kontext případu a reagovat na stále nové změny ve společnosti. V judikatuře českého Ústavního soudu dosud není dostatečný počet nálezů, aby se dalo hovořit o konstantní a zřetelné judikatuře.*“ (JÄGER – MOLEK 2007:23)

Česká reflexe fenoménu „hate speech“

Jak vidno, české právní prostředí se bude na odhalování „hate speeches“ postupně adaptovat v evropském kontextu. Zatímco se základním právním nastavením může pomoci západoevropská inspirace, česká mediální studia by se krom průběžného sledování a analýz nenávistné politické komunikace měla podílet i na výchově odborníků, kteří budou schopni tvorby expertních kvalifikovaných posudků pro potřeby orgánů činných v trestním řízení – dosud užívání politologové (odborníci na „extremismus“) při vědomí posuzování fenoménu hate speech jako komplexního (a nikoliv jen obsahového) nemusejí v rozvíjející se mediální krajině stačit.

Některé z těchto expertních činností zastávají (a zastávat vždy budou) nevládní organizace. Již dnes je cenný např. příspěvek Českého helsinského výboru, který vypracoval následující úvod k porozumění fenoménu „hate speech“:

„*Projevy nesnášenlivosti, šířené internetem, je z této perspektivy nutné považovat za zcela zřejmě překročení mezi svobody projevu. Za základní důvody této teze považujeme:*

1) projevy nesnášenlivosti přímo či nepřímo útočí na práva některých osob nebo skupin osob, hanobí je, ponižují, zesměšňují či vyzývají k útokům namířeným proti nim či dokonce k jejich likvidaci, a to typicky na základě rasistických východisek,

2) velmi často je obsahovou součástí projevů nesnášenlivosti proti skupinám osob zároveň schvalování protidemokratických a nelidských ideologií, typicky nacismu, nebo zločinů proti lidskosti,

3) internetové projevy jsou náchylné k negativnímu ovlivňování rizikových uživatelů internetu, tedy dětí a dospívající mládeže, případně k jejich infiltraci a vytvoření xenofobních či rasistických postojů,

4) internet slouží jako prostor komunikace a organizace ultrapravicových extremistických hnutí a šíření jejich postojů, z toho hlediska je též možné sledovat velmi jemnou

hranici mezi internetovým projevem a faktickou nesnášenlivostí akcí.“ (VALEŠ 2008:1)

Zatímco subjekt nesnášenlivého projevu je většinou stejný (menšiny), ostatní prvky nenávistného komunikačního procesu jsou variantní – typicky se rozlišuje mezi publikem obecným a specializovaným, náchylnějším k ohrožení (např. děti). Častá je i otázka autorství: jedním z prostorů pro balancování je tak pro novináře na jedné straně nutnost zpravodajsky pokrývat či publicisticky komentovat aktivity např. extrémně pravicových subjektů, na straně druhé snaha účinky „hate speeches“ těchto subjektů při mediaci nenásobit, resp. se nedopouštět „hate speeches“ nových, vlastních. Rozlišení s sebou samozřejmě nese i samotný nosič – jiná je situace u médií tradičních a „mainstreamových“, jiná u alternativních. Zvláštním případem, který získává v debatách o mediaci „hate speeches“ čím dál více pozornosti, je prostředí internetu a nových médií.

„Jako rámcový přehled typických zdrojů, kde je nesnášenlivost v internetu nejčastěji umístěna, lze uvést:

- 1) nesnášenlivé webové stránky, a to buď portály extremistických hnutí nebo specifické informační internetové portály nemající přímou souvislost s konkrétním hnutím či skupinou,
- 2) osobní stránky a blogy či extremistické ad hoc stránky,
- 3) nesnášenlivé příspěvky umístěné na jinak neutrálních portálech,
- 4) nesnášenlivé příspěvky v jinak neutrálních diskusních příspěvcích či jako komentáře neutrálních článků,
- 5) sdílená data na platformách web2.0 (např. videonímky, hudba a texty na YouTube, MySpace)
- 6) sdílení a sdílení extremistických materiálů v prostředí výměnných sítí.“ (VALEŠ 2008:2)

České specifikum – antikomunismus

Už jsme konstatovali, že dobrým poznávacím znakem hate speeches je útok vůči potenciálně ohrožitelné menšině, např. sexuální, etnické, náboženské. Útoky na „politické“ menšiny jsou v západní komunikační praxi řídkým jevem – daleko více se setkáváme s asymetrickým útokem opačného směru, tedy s verbální podporou teroristických útoků vůči civilistům (viz příklad tzv. „poetické teroristky“¹. V české realitě jsme však schopni identifikovat tendence k nenávistným útokům vůči menšině definované politickým názorem. V jedné z našich předchozích studií jsme se zabývali existencí politické strany se specifickým statutem v současném politickém systému ČR² a zabývali se identifikováním a klasifikací případů jednání médií, kdy (re)prezentace KSČM běží v jiném režimu, dle jiných pravidel a jinými projevy než u ostatních, „normálních“ stran (VOCHOVÁ – KŘEČEK 2007:5) Závěrem jsme pak uvedli

možná vysvětlení existence falešné ekvivalence mezi fašismem a komunismem. Tento směr zde jen naznačíme citátem Václava Bělohradského, který nám i případně otevírá tematiku antikomunistických „hate speeches“, vedlejšího produktu naší předchozí studie:

„Celý život jsem patřil ke kritikům komunismu, můj odpor k této myšlenkové soustavě a politickému systému byl také důvodem mé emigrace. Nicméně s dnešním „postkomunistickým antikomunismem“, s mladofrontním diskurzem, s honičkou na českého komunistu nechci mít nic společného. Jen idiot může cpát komunismus a nacismus pod jednu, ve studené válce narychlo postavenou střechu s názvem „totalitarismus“ a pak klást křivé rovnítko mezi lidmi, kteří bojovali za sociální rovnost, za emancipaci dělnické třídy, a rasisty, kteří vyhlazovali Židy a Slováky a budovali árijskou říši od Uralu až k Atlantiku.“ (NEVĚLÍK 2006:16)

Sdostatek příkladů těchto Bělohradským odsuzovaných aktivit jsme našli i ve starší analýze, která byla věnována „vzdělávacím“ programům organizace Člověk v tísni na českých školách: „Tento citát pana Paumera je dobrým příkladem realizace tzv. „hate speech“, tedy typu projevu, jehož vyhledávání, identifikování a osvojení si rezistence je jedním z klíčových zadání skutečné mediální výchovy. Zde má naopak hate speech být nástrojem výchovy...“³ (KŘEČEK 2007:82)

Ještě zřejmější příklady produkce „hate speeches“, které dokonce byly dávány do souvislosti s pácháním skutečného fyzického násilí, pak nacházíme v propagandistické produkci občanského sdružení Dekomunizace.

Nejprve je však třeba se vyrovnat se sémantickým zmatením: stejně jako politická realita v letech 1948 – 1989 měla jen máloco společného s „komunismem“ jako ideálem beztřídní společnosti, obdobně nelze klást automatické rovnítko mezi označení „komunista“ a „člen KSČ(M)“, už jen proto, že existovali komunisté mimo KSČ, komunisté proti KSČ, komunisté zlikvidovaní KSČ, a že dnes se rodí lidé, kteří se za komunisty označují, éru KSČ nezažili a členy KSČM nejsou. Závěry jsou zřejmé – na jednu stranu je samozřejmě třeba odsuzovat zločiny KSČ, na stranu druhou je stejně tak zločinné upírat skupině obyvatel práva pro jejich politické – komunistické – přesvědčení. A vyzývat k násilí vůči komunistům je ukázkovým (a přitom specificky českým) případem projevu zvaného „hate speech“.

Některé z těchto výzev otiskujeme jako obrazový doprovod tohoto článku. Z galerie obrazových motivů *Tričkem proti komunismu* jsme vybrali ty, u nichž je otevřeně vyzýváno k páchání násilí či přímo fyzické likvidaci komunistů – oběšení u motivu „S komunisty se jedná“, nespecifikované zabití u motivu „Dobřej komunista je mrtvej komunista“, bití židlí přes hlavu u motivu „Postav se rudé síle – netoleruj komunisty“ a kopání do ležícího člověka u motivu

¹ Triadvacetiletá prodavačka na londýnském letišti Heathrow Samina Malik byla odsouzena za internetové zveřejňování oslavných básní na Al Káidu.

² Nedošlo k přerušení kontinuity a KSČM má dnes specifický status. Na jednu stranu symbolizuje „předpřevrat“, údobí, se kterým se pojí spousta stereotypů, hodnotových zatížení, ideologií atp. Na stranu druhou je to legální politická strana a jako taková je specifickým druhem kanálu pro aktuální politickou komunikaci neopominutelné části voličů, má na sebe navázaných spoustu levicových symbolů, artikuluje stanoviska a zájmy z tohoto prostoru atp. Možná je namístě dodat, že tato situace je v kontextu zemí střední a východní Evropy ojedinělá.

³ „Ještě větší zklamání poskytl panu Paumerovi dvojčíferné zisky komunistů ve volbách. „Já jsem někdy tak rozčilený, že nemůžu spát, říká a poprvé mu v hlase zazní hořkost. „A ptám se: jak je to možné? To mám pak pocit, že musím zase něco udělat. V zítřek znovu do ruky zbraň? „Kdyby to bylo nutné, tak jo,“ pokývá rozhodně hlavou. „Ale teď dělám něco jiného...““

„Good night red side“. Zatímco tyto „hate speeches“ žádnou pozornost nezbudily a sdružení Dekomunizace je aktivně šíří ve veřejném prostoru bez omezení⁴, u motivu „Zabij komunistu, posílíš mír“ tomu bylo v první polovině roku 2006 naopak.

Když byl v noci na šestadvacátého dubna napaden poslanec a místopředseda KSČM Jiří Dolejš, kterému měli tři neznámí muži podle policejní mluvčí nejdříve nadávat pro jeho komunistické smýšlení a posléze způsobit tržné rány na hlavě, zhmožděniny obličje, hrudníku a žeber a odchlípnutí sítnice, které si později vyžádalo operaci, hned následující den vystoupil v parlamentu předseda komunistických poslanců se slovy: „Budeme-li tolerovat výrobu triček s nápisem *Zabij komunistu, posílíš mír*; dnes bude přepaden Dolejš, zítra Kováčik, pozítří jiní.“ Poslanecká sněmovna po sporech, zda útok nazvat „fašizujícím“, nakonec útok svým usnesením odsoudila, o několik dní později získalo heslo o zabíjení komunistů další souvislosti, když premiér na popud komunistů zahájil vyšetřování, zda organizace

ministerstva zahraničí České centrum ve Vídni triko s tímto motivem vystavovala.

Analýzu vyhocené debaty o současném českém anti-komunismu před volbami v roce 2006, včetně reflexe výše zmíněných událostí v ní, přinesla naše předchozí publikovaná práce (VOCHOCO VÁ, KŘEČEK:2007). Nyní zbývá jen dodat, že na rozdíl od ostatních zde otištěných motivů triko „Zabij komunistu, posílíš mír“ již na stránkách dekomunizace.cz není. Vystřídalo jej vyjádření jeho autora, v němž konstatuje: „JE MI JEDNO, kolik ještě bude napadeno komunistů...“ (JAEGER: 2006; zvýrazněno autorem vyjádření).

Závěrem

Jakkoliv je vztah mezi konkrétními projevy nesnášenlivosti organizace Dekomunizace a fyzickým napadením Jiřího Dolejše volný, lze na proběhlou debatu nahlížet i jako na první skutečnou debatu o „hate speeches“ (a jejich možných účincích). Její průběh a naše analýza odhalily, jak dlouhá bude ještě cesta k definici „hate speeches“ vůči komunistům jako politické menšině.

U „hate speeches“ vůči menšinám etnickým, rasovým či sexuálním existuje inspirace v mediálních, mediologických a právních prostředích těch evropských zemí, které mají delší tradici mediálních systémů, náchylných k výskytu „hate speeches“ a znalých balancování mezi svobodou slova a svobodou nebýt diskriminován. I u nás cesta povede přes mediální výchovu a zvyšování kompetence mediálních publik, stejně jako přes vzdělávání novinářů a dalších mediálních pracovníků v uvědomění si jejich sociální odpovědnosti. I u nás budou nezastupitelnou roli hrát jak školské a profesní organizace, tak i nejrůznější občanská sdružení a další formy občanské angažovanosti.

Odpustíme-li si náhledy alternativního paradigmatu a z něj vyplývající ideje systémové změny politické komunikace, pak konečnou instancí v boji proti hate speeches nadále budou orgány činné v trestním řízení. Ty už za poslední roky získaly dostatek zkušeností se stíháním nejrůznějších rasistických a neonacistických aktivit. Nenávistných projevů se však nedopouštějí jen títo okrajová političtí aktéři, ale – jak vyplývá z našeho textu – i registrovaná občanská sdružení zaštitěná známými osobnostmi veřejného života⁵. Současně se trestním stíháním projevů souhlasu se zločiny KSČ⁶, které mohou nabývat forem hate speeches vůči jejich obětem, tak je třeba začít stíhat nenávistné útoky i vůči skupině obyvatel – komunistům.

Literatura

COLIVER, S. – BOYLE, K., – D'SOUZA, F. (1992): *Striking a balance: Hate speech, freedom of expression and non-discrimination*. London, Colchester: Article 19 Human Rights Centre, University of Essex

⁴ Kromě internetových stránek sdružení, kde jsou motivy volně ke stažení, sdružení „nabízí jedinečnou možnost získat originální tričko přímo z našeho mobilního tiskového stanu“. Mobilní tiskárna poskytuje možnost potisku vybraných motivů např. během vybraných hudebních festivalů.

⁵ Zakládajícími členy o.s. Dekomunizace jsou např. Ivan Medek, Jan Svěrák či Ladislav Smoljak, který se v námi sledované debatě o motivu Zabij komunistu, posílíš mír vyjádřil mj.: Protikomunistická trika se Smoljakovi líbí: „Třeba to s ostatním drátem a nápisy *Vzpomínáte? Nezapomeňte! Pokud by někdo vyráběl triko s výzvou k zabíjení, byl bych proti. Jestli ho ale nikdo nevyrábí, ať komunisti nemlží.*“ (KOLÁŘ: 2006)

⁶ § 261a – Kdo veřejně popírá, zpochybňuje, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit nacistické nebo komunistické genocidium nebo jiné zločiny nacistů nebo komunistů proti lidskosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

- DOWNING, J. D. H. (1999): ‚Hate Speech‘ and the ‚First Amendment Absolutism‘ discourses in the US. In: *Discourse & Society* 10(2), 175–189
- JAEGER, D. (2006): *Výjádření autora k triku „Posiluj“*. Dostupné zww.dekonmunicace.cz (1.6.2008)
- JÄGER, P. – MOLEK, P. (2007): *Svoboda projevu: Demokracie, rovnost, svoboda slova*. Praha: Auditorium
- KOLÄŘ, P.: *KSČM viní antikomunisty*. Lidové noviny, 27.4.2006, s. 3
- KŘEČEK, J. (2007): *Mediální výchova a politická komunikace*. In JIRÁK, J. – WOLÁK, R. (ed.): *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. Praha: Radioservis, s. 78–85.
- NEVĚLÍK, Z. (2006): *Nepodpořil jsem Stranu zelených, ale kauzu, kterou zastupuje, říká Václav Bělohradský*. Právo, 12. 8. 2006, s. 16
- ŠPAČEK, J. – VALEŠ, F. (2008): *Monitoring internetového extremismu*. Praha: Český helsinský výbor. dostupné z http://www.helcom.cz/download/extremismus/PUBLIKACE_MONITORING_PRAVO.doc
- VALEŠ, F. (2008): *Internetové projevy nesnášenlivosti – úvod k tématu*. Praha: Český helsinský výbor. Dostupné z: http://www.helcom.cz/download/extremismus/hate_speech_obecne.doc
- vdo–, –jp– (2006): *Tři muži zbili poslance KSČM Dolejše*. In: *Mladá fronta DNES*, 27.4.2006, str. 1
- VOCHOCOVA, L. – KŘEČEK, J. (2007): *Rudé nebezpečí před volbami 2006 : hrozba nebo strašák?* Praha: FSV UK (PSSS Working Papers)

Summary

„Hate Speech“ as Part of Political Communication of the Czech Society

Jan Křeček

The article presents an analysis of “hate speech” in Czech communication practice. The introduction focuses on theoretical (methodological) sources and the basic definition of “hate speech”. A basic overview of follow-up legal context follows (the right to freedom of speech vs. the right not to be discriminated) together with a list Czech legal norms concerning the distribution of discriminating speeches and hate speeches. Furthermore, the study presents basic characteristics and classifications of contemporary Czech hate speeches and their distribution settings – as compiled for instance by the Czech Helsinki Committee. The practical part of the present study concentrates on a typical Czech phenomenon – contemporary anticommunism. Pursuant to previous analyses, the study summarizes particular facts about anticommunism becoming a hate speech aimed at a political minority. It also brings forward the most explicit examples and mentions the policical debate on the “Fight Communism with Your T-shirt” campaign, the motto “Let´s Strengthen Peace by Killing Communists!” and the attack on the communist Member of Parliament Jiří Dolejš.